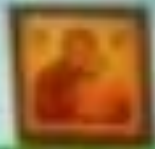

«Κοινωνική και Συναισθηματική Αγωγή στο σχολείο»

Η προαγωγή της συναισθηματικής
νοημοσύνης ως μέσο πρόληψης της
νεανικής παραβατικότητας

ΕΝΝΑΡΑ ΣΑΓΑΡΟΥ
ΑΙΜΑ-ΤΙΜΗ
ΧΡΥΣΗ ΛΥΤΗ- ΓΑΜΟ ΤΗΝ
ΑΛΒΑΝΙΑ

ΕΝΝΑΡΑ
ΣΑΓΑΡΟΥ
ΑΙΜΑ-ΤΙΜΗ
ΧΡΥΣΗ ΛΥΤΗ-
ΓΑΜΟ ΤΗΝ
ΑΛΒΑΝΙΑ

Γιατί τα παιδιά γίνονται επιθετικά;

Η νευροβιολογία δεν είναι ικανή να εξηγήσει την
εφηβική ανυπακοή και εξέγερση

«Το να ενοχοποιείται ο εγκέφαλος για κάθε
αρνητική συμπεριφορά είναι λάθος, γιατί το
περιβάλλον είναι αυτό που διαμορφώνει τον
εγκέφαλο» Robert Epstein (Κοινωνικός
ψυχολόγος)

«Φύση ή πολιτισμός;»

- Οι άνθρωποι ούτε μαριονέτες των εγκεφάλων τους είναι, ούτε πλάθονται από τις πρόσκαιρες και ευμετάβλητες κοινωνικές δυνάμεις.
- Το στοίχημα για την επιστημονική έρευνα του εικοστού πρώτου αιώνα είναι να αποκαλύψει τη μέση οδό, όπου οι βιολογικοί μας εγκεφάλοι διαμορφώνουν και με τη σειρά τους διαμορφώνονται από την ιστορική-κοινωνική πραγματικότητα που δημιουργούν

Συναισθηματική Νοημοσύνη

Όλο και περισσότεροι επιστήμονες καταλήγουν, από διαφορετικούς δρόμους, στο ίδιο συμπέρασμα: Ο άνθρωπος είναι όν με λογική... και συναίσθημα! Το τελευταίο, τείνουμε να το ξεχνάμε...

Μπορούμε να μάθουμε να εκφράζουμε τα συναισθήματά μας;

- Η συναισθηματική συμπεριφορά μαθαίνεται και αναπτύσσεται, όταν παρέχονται οι κατάλληλες μαθησιακές εμπειρίες, όπως ακριβώς συμβαίνει και με τη γνωστική συμπεριφορά
- Έχουν καθοριστεί ειδικές προδιαγραφές μάθησης, όσον αφορά τις ικανότητες που εμπίπτουν στην Κοινωνική & Συναισθηματική Αγωγή για κάθε βαθμίδα της εκπαίδευσης, από το νηπιαγωγείο μέχρι το τελευταίο έτος του λυκείου, και προβλέπεται η ανάπτυξη συγκεκριμένων δεξιοτήτων για κάθε τάξη:

ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

- Οι δεξιότητες που μπορούν να βοηθήσουν το παιδί να ανταπεξέρχεται, με όσο το δυνατό λιγότερες απώλειες, στις δυσκολίες, μέσω της βελτίωσης των διαπροσωπικών του σχέσεων, είναι:

α) Αυτογνωσία-αναγνώριση και κατανόηση συναισθημάτων και αναγκών του εαυτού μας και των άλλων

- Τα παιδιά αναμένεται να είναι σε θέση:
 - Στο Δημοτικό: να αναγνωρίζουν απλά συναισθήματα όπως τη θλίψη, τον θυμό και την ευτυχία.
 - Στο Γυμνάσιο: να αναλύουν τους παράγοντες που τους προκαλούν αντιδράσεις άγχους
 - Στο Λύκειο: να αντιλαμβάνονται με ποιους τρόπους διάφορες εκφράσεις των συναισθημάτων επηρεάζουν άλλους ανθρώπους

β) Αυτοδιαχείριση – αναγνώριση, αποδοχή, έκφραση και διαχείριση συναισθημάτων τόσο ευχάριστων όσο και δυσάρεστων. Επιμονή στην υπερνίκηση εμποδίων.

Τα παιδιά αναμένεται να είναι σε θέση:

- -Στο Δημοτικό: να περιγράψουν τα βήματα προς την κατεύθυνση καθορισμού των στόχων.
- -Στο Γυμνάσιο: να καθορίσουν ένα σχέδιο για την επίτευξη ενός βραχυπρόθεσμου προσωπικού ή ακαδημαϊκού στόχου
- -Στο Λύκειο: να προσδιορίζουν στρατηγικές ώστε να ξεπερνούν τα εμπόδια για την επίτευξη ενός μακροπρόθεσμου στόχου

γ) Κοινωνική ευαισθητοποίηση, δηλ. αναγνώριση και εκτίμηση των ατομικών και ομαδικών ομοιοτήτων και διαφορών: ενδιαφέρον, φροντίδα και σεβασμός προς τους άλλους

– Τα παιδιά αναμένεται να είναι σε θέση:

- -Στο Δημοτικό: να προσδιορίζουν λεκτικές και σωματικές νύξεις, επισημαίνοντας το πώς αισθάνονται οι άλλοι
- -Στο Γυμνάσιο: να προβλέπουν τα συναισθήματα των άλλων και τις προοπτικές σε διάφορες καταστάσεις
- -Στο Λύκειο: να αξιολογούν την ικανότητα τους να συμπάσχουν με τους άλλους

δ) Δεξιότητες επικοινωνίας, δηλ. εγκαθίδρυση και διατήρηση υγιών και ικανοποιητικών σχέσεων με βάση τη συνεργασία

- Τα παιδιά αναμένεται να είναι σε θέση:
- -Στο Δημοτικό: να περιγράφουν προσεγγίσεις στο να κάνουν και να διατηρούν φιλίες
- -Στο Γυμνάσιο: να επιδείξουν συνεργασία και ομαδικό πνεύμα
- -Στο Λύκειο: να αξιολογούν τη χρήση των δεξιοτήτων επικοινωνίας με τους συμμαθητές, καθηγητές και γονείς

και ε) Υπεύθυνη λήψη αποφάσεων στη βάση ηθικών προτύπων

- Τα παιδιά αναμένεται να είναι σε θέση:
- -Στο Δημοτικό: να προσδιορίζουν τη σειρά αποφάσεων που λαμβάνονται στο σχολείο.
- -Στο Γυμνάσιο: να αξιολογούν στρατηγικές που εμποδίζουν την πραγματοποίηση ανασφαλών ή ανήθικων δραστηριοτήτων
- -Στο Λύκειο: να αναλύουν τον τρόπο διαδικασίας λήψης αποφάσεων.

Γιατί έχει σημασία η Κοινωνική και Συναισθηματική Μάθηση (ΚΣΜ);

Το παιδί:

- Αναπτύσσεται με τρόπο ώστε να εξαρτάται όλο και λιγότερο από εξωτερικούς παράγοντες
- Δρα και αντιδρά με βάση πεποιθήσεις που έχει εσωτερικεύσει ομαλά και έτσι ενδιαφέρεται και φροντίζει για τους άλλους, παίρνει περισσότερες σωστές αποφάσεις, αναλαμβάνει την ευθύνη των επιλογών του αλλά και της συμπεριφοράς του

Έχει επαφή με τα συναισθήματά του

**Είναι πολύ λιγότερο πιθανό να αναπτύξει
αντικοινωνική και παραβατική
συμπεριφορά**

Όλοι οι άνθρωποι έχουμε εκτός από τις σωματικές και βιολογικές μας ανάγκες και κάποιες βασικές ψυχολογικές:

1. Η ανάγκη να ανήκουμε κάπου
2. Να είμαστε αποδεκτοί
3. Η ανάγκη να ακουγόμαστε
4. Η ανάγκη να είμαστε ελεύθεροι

Η επιθετική συμπεριφορά είναι ένας από τους τρόπους στους οποίους καταφεύγουμε άλλοτε μερικές φορές και άλλοτε πιο συχνά ή συχνότερα για να ικανοποιήσουμε αυτές τις ανάγκες

Ποιός φταίει;

Σύμφωνα με την ψυχαναλύτρια **Alice Miller** «ένας ενήλικας μπορεί να έχει επαφή με τα συναισθήματά του, μόνον αν οι γονείς του ή τα άτομα που τον φρόντιζαν, **του έδειχναν ενδιαφέρον**»(Οι φυλακές της παιδικής μας ηλικίας ή το δράμα του προικισμένου παιδιού, Ροές, 2010)...

Τι σημαίνει ενδιαφέρον;

Ικανοποίηση πρωταρχικών αναγκών για σεβασμό, κατανόηση, να σου δίνουν την αίσθηση ότι σε παίρνουν στα σοβαρά

Είναι σημαντικό να μπορούμε να νιώθουμε τα συναισθήματά μας, λύπη, απελπισία, θυμό, ανάγκη για βοήθεια, χωρίς να φοβόμαστε ότι θα νιώσει η μητέρα ή οι γονείς μας, **ανασφαλείς**

Ο « ψευδής εαυτός »

Οι άνθρωποι που έχουν υποστεί κακοποίηση ή παραμέληση στην παιδική τους ηλικία, βρίσκουν στα παιδιά τους ένα υποκατάστατο εκτόνωσης της δικής τους ανασφάλειας. Οδηγούν τα παιδιά τους σε μια επίπλαστη προσωπικότητα, την οποία η Miller ονομάζει «ψευδή εαυτό».

Δημιουργείται όταν το άτομο προσαρμόζεται στις ανάγκες των γονιών. Οι γονείς βρίσκουν στον «ψευδή εαυτό» των παιδιών τους την επιβεβαίωση και αποδοχή που δεν εισέπραξαν από τους δικούς τους γονείς στην παιδική τους ηλικία.

Ο φαύλος κύκλος της βίας

Έτσι ο φαύλος κύκλος συνεχίζεται..

- Τα παιδιά έχουν μάθει αυτή τη συμπεριφορά,
- Αυτή μόνο γνωρίζουν,
- Αυτή θα επαναλάβουν στο μέλλον, σε κάποιο πιο αδύναμο, το παιδί τους

70% of abused children turn into abusive adults
thanks to neglectful parents.

Save the Children

Break the Cycle

The 4
stages of the film
are characterized
by the level of
emotional connection

University of
California, Berkeley

Ο ρόλος των γονιών και των εκπαιδευτικών

- Τα παιδιά μαθαίνουν από αυτό που είμαστε και όχι από αυτό που λέμε
- Τα παιδιά είναι δώρα της ζωής προς εμάς για τα οποία χρειάζεται να είμαστε ευγνώμονες, να τα σεβόμαστε σαν ανθρώπινα όντα, να τα ενθαρρύνουμε, να τους δίνουμε την αίσθηση ότι αξίζουν και ότι μπορούν να τα καταφέρουν στη ζωή τους και να πραγματοποιήσουν τα όνειρά τους
- Αν βλέπουν ότι βελτιωνόμαστε, αλλάζουμε, αντλούμε χαρά και ικανοποίηση από τη ζωή μας, θέλουν να μας μοιάσουν

- Να τα κάνουμε να νιώθουν πολύτιμα, να τα ενθαρρύνουμε να βοηθήνε
- Να ενθαρρύνουμε τη φαντασία, τον πειραματισμό, το άνοιγμα των οριζόντων τους
- Να δείχνουμε ότι εκτιμούμε τη συνεισφορά τους και να τους δίνουμε υπευθυνότητες

- Να τους προσφέρουμε ένα περιβάλλον φιλικό προς τα λάθη, τη δυνατότητα να μαθαίνουν από τα λάθη τους σημαντικά πράγματα για τον εαυτό τους και τις ενέργειές τους, να αναζητούν εναλλακτικές λύσεις και να παίρνουν αποφάσεις
- Να δίνουμε χώρο στην έκφραση των δύσκολων συναισθημάτων -θυμό, φόβο, ενόχληση, θλίψη- για τα οποία συνήθως «φταίνει οι άλλοι». Να αναγνωρίζουμε την προσπάθεια τους και επαινούμε τις θετικές συμπεριφορές.

- Είναι σημαντικό να αποφεύγουμε την κριτική , τον εκφοβισμό, τις απειλές, τις φωνές, την πίεση, τις υψηλές απαιτήσεις.
- Να ζητάμε τη γνώμη τους , να τα ακούμε προσεκτικά και να δείχνουμε εμπιστοσύνη στην κρίση τους.
- Να τα διδάξουμε ότι ο καθένας μας είναι απόλυτα υπεύθυνος για το: τι αισθάνεται, τι επιθυμεί και πώς αντιμετωπίζει τις προκλήσεις της ζωής

- Χτίζουμε την αυτοεκτίμηση και την υπευθυνότητα μέσα από τις αμέτρητες εμπειρίες επιτυχιών και αποτυχιών στη ζωή μας.
- Η επιτυχία και η αποτυχία είναι αρκετά προσωπικές εμπειρίες, που συνδέονται άμεσα με το τι πιστεύει κανείς βαθιά μέσα του ότι είναι πραγματικά

- Τα βοηθάμε να δημιουργήσουν οράματα για το μέλλον και στόχους που πολλές φορές χρειάζονται και χρόνια για να πραγματοποιηθούν
- Να έχουν αξίες
- Να επιλέγουν να κάνουν πράγματα που αγαπούν και να πραγματοποιούν την εργασία τους με χαρά και δημιουργικότητα
- Τα μαθαίνουμε να απολαμβάνουν το ταξίδι της ζωής, να έχουν επαφή με τη φύση, να χαλαρώνουν, να ελευθερώνονται από το άγχος του τι πρόκειται να συμβεί
- Να έχουν την αίσθηση ότι η ζωή τους έχει ενδιαφέρον και νόημα
- Να γνωρίζουν ότι οι πράξεις μας έχουν συνέπειες, θετικές ή αρνητικές

Το σχολείο;

- Να είναι **προσιτό** σε όλους τους μαθητές ,να τους βοηθάει **ισότιμα**, δίνοντάς τη δυνατότητα σε κάθε παιδί να προοδεύσει, χωρίς να του προτείνει έναν απρόσιτο στόχο.
- Να είναι **παιδοκεντρικό** και όχι δασκαλοκεντρικό.
- Να συνδεθεί με τις **υπάρχουσες κοινωνικές συνθήκες** και να μη λειτουργεί σα να μην το αγγίζουν οι κοινωνικές αλλαγές.

Οι μαθητές χρειάζεται να αναπτύξουν τις κοινωνικές δεξιότητες:

- αυτοεκτίμηση
- εμπιστοσύνη στον εαυτό τους
- να αρνούνται την πίεση των συνομηλίκων ή άλλων ενηλίκων
- να χειρίζονται τις συγκινήσεις – τα συναισθήματά τους
- να διαπραγματεύονται

ΚΑΝΕΝΑ ΠΑΙΔΙ ΣΕ ΚΕΛΙ

www.bdl.gr

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ

ΝΑ ΚΑΤΑΡΤΗΘΟΥΝ
ΟΙ ΦΥΛΑΚΕΣ ΑΝΗΛΙΚΩΝ

ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΕΡΕΡΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ

ΟΧΙ ΒΙΑ
ΣΤΑ
ΣΧΟΛΕΙΑ

